

Klagomål relaterade till långa väntetider för neuropsykiatriska utredningar på BUP

Patientnämndens förvaltning har under de senaste åren noterat en betydande ökning i antalet ärenden där vårdnadshavare och patienter framför klagomål på långa väntetider för barn som ska utredas för neuropsykiatrisk problematik inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Varje anmälan till patientnämnden är en berättelse som reflekterar den individuella patientens eller närståendes upplevelse av en vårdkontakt. Denna rapport syftar därmed inte till att utreda det faktiska antalet patienter som väntar på utredning utan att lyfta denna problematik så som den beskrivs av vårdnadshavare och patienter samt de konsekvenser som väntetiden för med sig för barn och deras omgivning.

Patientnämnden har i två principärenden år 2017¹ respektive 2019² belyst väntetiden för neuropsykiatriska utredningar inom psykiatri gällande alla åldrar.

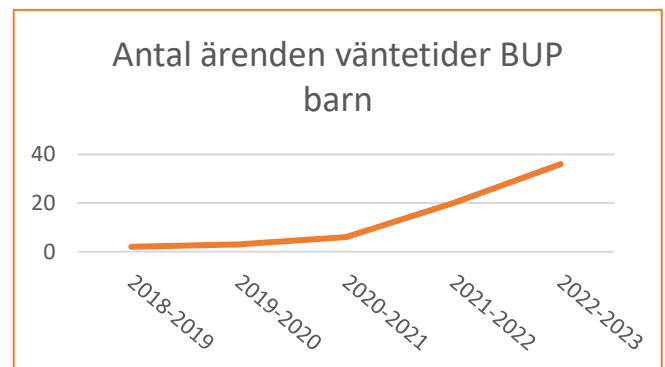
Under 2021 inleddes en omstrukturering av vården för barn och unga med psykisk ohälsa inom regionen och 2022 inleddes en succesiv överflyttning av utredningar och insatser av patienter med adhd/add från BUMM till BUP³. Därutöver förändrades organisationen för BUP under 2023 och 16 geografiska ansvarsområden har blivit nio.⁴

Vårdgarantin för neuropsykiatriska utredningar återinfördes den 1 april 2023. Detta innebär att en utredning ska påbörjas senast 90 dagar efter det att beslut om utredning har tagits inom den specialiserade vården.

Urval

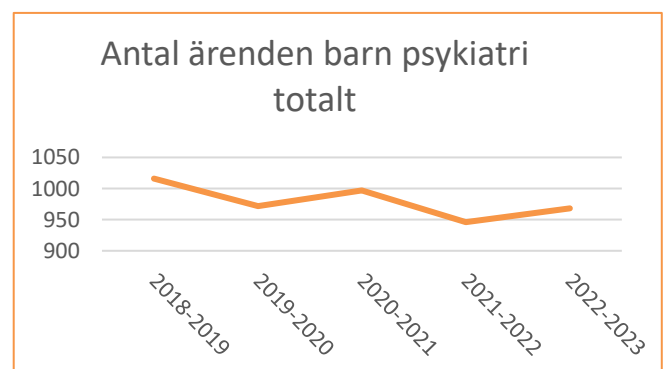
Urvalet i denna rapport utgörs av samtliga ärenden där ett klagomål på långa väntetider för en neuropsykiatrisk utredning för ett barn har registrerats under perioden 1/6 2022 – 31/5 2023.

Under perioden 1/6–2022 – 31/5–2023 mottog förvaltningen 36 ärenden som rörde långa väntetider för neuropsykiatrisk utredning vid BUP. Det innebar en ökning med 80 procent jämfört med samma period föregående år och en flerfaldig ökning jämfört med motsvarande period 2018–2019.

Av de ärenden som inkom under perioden 2022–2023 gällde 59 procent flickor och 41 procent pojkar. 36 procent av ärendena gällde barn i åldern 0-9 år och 64 procent gällde barn i åldern 10-18 år.

Det totala antalet ärenden för barn rörande psykiatri var 968.

¹ Vårdgarantin efterlevs inte för neuropsykiatriska utredningar, PaN V1504-0203234

² Vårdgarantin efterlevs inte avseende neuropsykiatriska utredningar, PaN A2002-00037.

³ <https://www.bup.se/kontakta-oss/for-remittenter/remiss-for-adhd-utredning/>

⁴ <https://www.regionstockholm.se/verksamhet/halsa-och-varld/nyheter-halsa-och-varld/2021/09/forbatttrad-organisation-for-barn-och-ungdomspsykiatri-bup/>

Nedan följer fyra teman som var framträdande vid en genomgång av de 36 ärenden som inkommit till förvaltningen under perioden 2022–2023. Utöver en beskrivning av temat har faktiska ärendesammanfattningar som exemplifierar dessa teman lyfts fram.

Bristande information

Många vårdnadshavare och patienter upplever att den bristande informationen angående när utredningen kan komma att bli av är ett stort problem. I många fall uppges att patienten har fått en inledande uppskattning kring när en utredning kan inledas men när denna tidpunkt sedan passerats och vårdnadshavare kontaktar mottagningen ges otydliga besked kring fortsatt planering.

I flera ärenden uppger vårdnadshavare en upplevelse av att ha "hamnat mellan stolarna" om det har skett en omorganisering eller då personal har försvunnit från en mottagning.

En mamma har synpunkter på väntetiden för att hennes barn ska få genomgå en neuropsykiatrisk utredning vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning. Informationen hon först fick var att det skulle ta cirka sex månader men när de hade passerat fick hon meddelande att det inte fanns några tider på grund av överbelastning. Mamman menar att vårdgarantin inte uppfylls och saknar besked om när utredningen kan påbörjas.

En mamma har synpunkter på att hennes dotter, som även lider av anorexia, har fått vänta i mer än ett år på neuropsykiatrisk utredning, vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning. Flickan tillhörde först en annan BUP-mottagning men när den lades ned flyttades hon över till sin nuvarande mottagning. Familjen fick först besked om att det skulle vara åtta månaders väntetid vid den första mottagningen men har väntat längre och får inga besked om när utredningen kan tänkas starta. Föräldern tror att dottern har hamnat mellan stolarna vid bytet.

Oro över barnets skolgång

Vårdnadshavare uttrycker återkommande en stor oro över hur barnets skolgång påverkas av att väntan på utredning är lång. För barn i skolålder är en återkommande beskrivning att barnet under lång tid inte har varit i skolan och den långa väntetiden kan komma att ytterligare förlänga tiden som barnet inte vistas i skolan, vilket vårdnadshavare menar kan handla om flera år.

Vårdnadshavare med yngre barn i förskolan uttrycker ofta en stress över att barnet inte utvecklas som förväntat och att en utredning behöver prioriteras. Vårdnadshavare uttrycker även en frustration över att utredningar inte blir av inför skolstart. Flera påtalar även brister i samordning mellan BUP och skolan under väntetiden.

En flicka har inte gått i skolan på snart ett och ett halvt år. Hon står i kö för att få genomföra en neuropsykiatrisk utredning vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning, BUP. Hennes mamma har synpunkter på den långa väntetiden samt att de först lovades att utredningen skulle göras i år men har nu fått besked om att det först kommer att ske någon gång nästa år. Föräldern anser att den långa kötiden påverkar den psykiska hälsan negativt för redan utsatta barn samt att konsekvenserna blir stora för de familjer som kämpar varje dag.

En förälder har ett barn som mår psykisk dåligt och som inte har varit i skolan på två år. Föräldern har synpunkter på att det först tog ett halvår innan den neuropsykiatriska utredningen gjordes och att det sedan tog ytterligare tre månader till att barnet fick en autismsdiagnos. Föräldern anser att vården har varit undermålig och att representanter från BUP inte har närvarat vid SIP-möte (sammanhållen individuell plan). Vidare menar föräldern att BUP har missat att informera om viktiga saker och om vilket stöd som de kan få.

Vill remitteras till annan mottagning

Vårdnadshavare uttrycker i flertalet ärenden en önskan om att den aktuella mottagningen ska remittera barnet till en annan mottagning som kan genomföra en utredning tidigare. Många förmedlar en upplevelse av att vårdgivare inte vill hjälpa dem med remisser eller undersöka om det är kortare väntetid vid andra mottagningar. Det förekommer vid upprepade tillfällen att vårdnadshavare ställer sig frågande till varför remisser inte skickas till privata vårdgivare i högre utsträckning.

En skolflicka behöver genomgå en neuropsykiatrisk utredning. Mamman har fått reda på att det är två års väntetid på mottagningen. Mamman har dock hittat en annan mottagning som har avtal med regionen men verksamhetschefen vill inte remittera dottern dit.

En ungdom har väntat snart ett år på att få genomgå en neuropsykiatrisk utredning vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning, BUP. Ungdomen mår dåligt och är isolerad samt går inte i skolan. Föräldern önskar att BUP kan få leja bort utredningarna till andra psykologer på andra mottagningar för att korta kötiden, som de anser är alldeles för lång i nuläget. De får heller inte besked om när ungdomen ska få genomgå utredningen.

Ifrågasätter värdet av vårdgarantin

I flertalet ärenden uttrycker vårdnadshavare en frustration över att vårdgarantin inte följs. Man ställer sig frågande till varför den återinfördes om regionen inte har möjlighet att erbjuda vård inom ramarna för vad som ska garanteras.

Flera vårdnadshavare ifrågasätter också återkopplingen och bristen på hjälp från vårdgivaren då det påpekas att tidsramen inom vårdgarantin har överskridits.

Ett barn har stått i kö för att få genomgå en neuropsykiatrisk utredning vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning, BUP, sedan i slutet av förra året. Föräldrarna meddelade mottagningen om att de vill åberopa vårdgarantin, då de nyss fått kännedom om att den återinförts. Föräldrarna menar att det huvudsakliga problemet är att vårdgarantin inte följs så att beslutad vårdinsats inte ges i tid. Föräldrarna är mycket angelägna att deras barn får genomgå utredningen snarast, eftersom hen idag inte har en fungerande skolgång och mår bitvis mycket dåligt. De har väntat i snart ett halvår och den förväntade kötiden som uppgivits är 12 månader.

En mamma har synpunkter på att hennes dotter har stått i kö för en neuropsykiatrisk utredning, vid en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning, sedan förra året. Hon ställer sig frågande till varför vårdgarantin inte uppfylls och anser att regionen har hanterat köerna mycket illa. Mamman undrar hur man kan låta barn som ofta mår mycket dåligt och deras familjer bara stå i kö och vänta medan livet och skolan faller samman. Hon tycker att de ska remittera vidare till privata aktörer i större utsträckning, då alla inte har råd att bekosta en neuropsykiatrisk utredning själva.

Region Stockholm
Patientnämndens förvaltning
Box 30198, 104 25 Stockholm
Telefon 08-123 467 00
E-post registrator.pan@regionstockholm.se
www.patientnamndenstockholm.se

Text och statistik:
Theodor Ricklefs, verksamhetscontroller

Ansvarig utgivare:
Maja Wessel, tillförordnad förvaltningschef

Diarienummer: PaN A2310-00152